

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Ks. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályá-
száron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

ÚJ KELET

SIDO-POLITIKAI-NAPILAP

urat: Su. tu.

ELOFIZETESI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 augusztus 5 Péntek

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 175 szám

5687 Ab 7

Megegyezés, vagy harc

Eddig minden megszerűen zajlott le, szinte óramű pontossággal, úgy, ahogy azt Bratianu és vezérkara előre kitervezték. Semhol semmi gikszer, semmi kisiklás nem történt s a tegnap már véget is ért a mesteri gyorsasággal összerobozott parlament első rendkívüli ülészaka. Mindössze néhány napig űlt együtt a törvényhozás új háza s ezért érdemleges munkát nem is végezhetett. Néhány átmeneti intézkedést léptetett életbe, amelyeket az új rezsim és a megváltozott helyzet tett szükségessé. Az új képviselők és szenátorok már el is szedték, hogy rövid munkájuk után megkezdjék a hosszú pihenést. Az országban nyugalom és rend van, az államgépzet hatalmas kereke megrázkódtatás nélkül gördül tovább s a nyári aszály rekkenő hőségében mély csend váltotta fel a korábbi napok hangos és változatos izgalma.

Látszólag tehát minden a legnagyobb rendben van s a felületes szemlélő azt gondolhatná, hogy Bratianu most már nyugodtan ülhet babérain, a helyzete oly szilárd, hogy azt semmi meg nem ingathatja. Miért van mégis, hogy a liberálisok ma még inkább, mint valaha, egyre hangosabban és sürgetőbben adnak kifejezést ama óhajtaiknak, hogy valamelyes megegyezésre jussanak a nemzeti parasztpárttal és hogy Maniut megnyerjék a kollaboráció gondolatának. Azok a kijelentések, amelyeket Bratianu miniszterelnök az utóbbi napokban tett és a kormány felhivatalos lapjának szinte nap-nap után megismétlődő cikkei, mind arra vallanak, hogy a kormánynak ma ugyszólván legsúlyosabb gondját a nemzeti parasztpárttal való megegyezés képezi. Ezek az erőfeszítések minden bizonnyal ellene mondanak annak a látzatnak, hogy a kormány helyzete szilárd és megingathatatlan. Egy olyan kormány, amely biztosan érzi magát a nyeregben és a helyzet urának tudja magát, nem szokott ilyen erőfeszítéseket tenni.

Bratianu jól tudja, sőt ő tudja a legjobban, hogy az ország nyugodt kormányzásához és konszolidációjához nem elegendő a liberális párt ereje, hanem feltétlenül meg kell nyerni a nemzeti parasztpárt támogatását is. A felületen észlelhető nyugalom ellenére, úgy a belpolitikai, mint a külpolitikai helyzet igen komplikált. Az ilyen komplikált helyzetben állandó veszedelmet rejteget magában egy olyan nagy párt létezése, amelyet évek óta következetesen kizártak a hatalom sáncái közül. Eltekintve a belpolitika lebegő problémáitól, a külpolitikai események is megkövetelik, hogy Románia a szilárd egység képét mutassa a külföld felé. A Rothermere-akció nyomán felkavart hullámok parancsolóan követelik meg Romániától, hogy haladéktalanul megtegye a szükséges ellenlépéseket, ez azonban csak akkor történhet meg, ha itt benn az országban politikai béke és harmonia uralkodik. Bratianu pedig jó hazafi és nem egyszer adta tanujelét annak is, hogy kiváló államférfi. Ő tehát tudja azt, hogy miért ragaszkodik annyira a nemzeti parasztpárttal való kibékülés gondolatához. Tudja azt, hogy az ország legmagasabb és legvitalisabb érdekei követelik ezt meg.

De a felismerés egymagában nem elegendő. Le kell vonni belőle a konzekvenciákat is. Bratianu minden hazafisága és államférfiúi ügyessége mellett sem érkezett még el ahhoz a ponthoz, hogy le tudná vonni a felismerés egyedül lehetséges konzekvenciáit. És ezért volt eddig meddő minden közeledési kísérlet. Bratianu ugyanis sohasem akart egyenrangú félként tárgyalni a nemzeti párttal, mindig az

erősebb és hatalmasabb szerepét játszotta el a gyöngébbel szemben és azt hitte, hogy ez a magatartás lassanként meg fogja törni a nemzeti parasztpárt ellenálló képességét, megbontja a sorait és végül is engedelmes eszközzé válik a liberális politikának. Ez volt és ez még ma is a koncepciója Bratianunak a nemzeti parasztpárttal való kollaboráció tekintetében. Csak hogy ezen az alapon sohasem jöhet létre megegyezés a két párt között. Maniu Gyula sohasem fogja vállalni a gyöngébbik fél szerepét és sohasem fogja odaadni magát eszköznek más politikájá számára.

A megegyezés tehát e pillanatban kilátástalan. De, hogy holnap mi lesz, azt nem tud-

hatja senkisé. Az események manapság gyors ütemben peregnek és holnap talán Bratianu is be fogja látni, hogy az ország nyugalma és saját hatalma is csak úgy védheti meg, ha egyenrangú fegyvertársul maga mellé veszi a nemzeti parasztpártot és *őszintén, becsületesen megosztja vele a hatalmat*. A belpolitika sorsa tehát azon fordul most meg, hogy Bratianu idejekorán fogja-e levonni a konzekvenciát abból a felismerésből, amelyhez már régen eljutott. Annak ellenére, hogy Bratianu konzervatív ember és politikai koncepcióját régen túlhaladta az idő, mégis biznunk kell benne, hogy mint már annyiszor, most is fel fogja ismerni, mit parancsol az állam legmagasabb érdeke és lesz benne elegendő erő, hogy ennek az érdekek alárendelje saját pártjának önző szempontjait.

A Rothermere-akció sietteteti a román belpolitikai helyzet tisztázását

Őszre várják Bratianu és Maniu megegyezését. Maniu állítólag előzetes megállapodást létesített Titulescuval

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. Az Új Kelet tudósítójától.) Barmennyire is különösnek és szokatlannak tűnik az olvasó számára, a belpolitikai élet középpontjában továbbra is a liberális párt és a nemzeti parasztpárt megegyezése áll, annak ellenére, hogy ezt a megegyezést Maniu Gyula már többször is visszautasította. A kormánynak rendkívül nyomós okai vannak arra, hogy a mai súlyos helyzetben a nemzeti parasztpárt közreműködését megnyerje, szüksége van erre egy sorsdöntő jelentőségű külpolitikai, mint belpolitikai okokból.

Őszel megtörténik a megegyezés?

A Rothermere lord-féle akcióra a kormány hatalmas ellenakcióval válaszol, Titulescu miniszter rövidesen külföldre utazik és be fogja járni az összes külföldi centrumokat.

Epen ezért a külügyminiszter maga áll a közvetítő tárgyalások élére, nagyon jól tudja azt, hogy akciója feltétlenül sikeres lesz, ha az összes számbajöhető politikai erők állanak a háta mögött. Ez és más igen fontos okok kényszerítik a kormányt arra, hogy megegyezésre bírja a nemzeti parasztpártot és amennyire a politikában jósolni lehet, ez a megegyezés az ősz elején, a parlament megnyitásakor létre is fog jönni.

A bukaresti lapok természetesen nap-nap után foglalkoznak a megegyezés kérdésével, amelyet csaknem az összes komoly politikai orgánusok szükségesnek és sürgősnek tartanak. Ime, mit ír a „Cuvantul“:

Egyelőre: jóakaratu semlegesség

„Nap-nap után figyelemmel kísértük azokat az erőfeszítéseket, amelyeket Bratianu Jonel a nemzeti parasztpárti ellenzék kibékítésére tett, az együttműködési ajánlattól egészen a megsemmisítéssel való fenyegetésig és rámutattunk arra, hogy csak az utóbbi napokban sikerült Titulescu intervenciói nyomán „jóakaratu semlegességet“ elérni Maniunál. A nemzeti parasz-

párt meg fogja őrizni ezt a semlegességet egészen őszig, ha ezenközben a kormány is „civilizált módon“ fog viselkedni az ellenzékkel szemben. Őszel azután ismét napirendre kerül a kormánynon való együttműködés kérdése a két párt között, az az együttműködés, amelyet Bratianu parancsoló szükségességének tekint a nyugodt és termékeny kormányzás, — de még inkább a jelenlegi államalakulat rendje és biztonsága érdekében.

Szabad pótvalasztás

Szó volt arról is, hogy a rövidesen eldöntésre kerülő pótvalasztásokon a kormány az averescánusokat fogja támogatni, hogy szükség esetére bizonyos megmozgatható tömeget verbuváljon magának. A helyzet azonban megváltozott közben. Bratianu Jonel belátta, hogy az efajta manőver semmi haszonnal nem járhat számára, viszont a végsőkig feszíthetné a nemzeti parasztpárti kedélyeket. Ezért azután a kormány kiadja a jelszót: biztosítani kell a pótvalasztások teljes szabadságát, mert az esetleges siker konciliánsabbá tehetné a nemzeti parasztpártot. És őszel, amidőn a pozitív törvényhozási munka kezdetét veszi, Bratianu az ellenzék közreműködését fogja kérni és megbízható körökből nyert információk szerint olyan áldozatok hozatalára hajlandó, amelyeket még soha nem hozott senkinek a Bratianu-kormány és a liberális párt...

A feszültség enyhült

Effektív eredménye nincs még a tárgyalásoknak — írja tovább a „Cuvantul“ — azonban a kormány és a nemzeti parasztpárt közötti feszültség szemelláthatóan enyhült. A kormány ugyanis attól tartott, hogy Maniu Gyula a parlament bezárása előtt teendő nyilatkozatában brutálisan szönyegre fogja hozni a „tényleges helyzetet“ és konkluziókat fog levonni Bratianu Jonel és a régensség politikai felelősségére vonatkozólag, ezzel szemben Maniu nyilatkozatában csupán a nemzeti parasztpárt kormányprogramját fejtette ki.

Előzetes megegyezés jött létre?

Politikai körökben — fejezi be cikkét a „Cuvantul“ — azzal magyarázzák Maniu nyilatkozatát, hogy előzetes megegyezés jött létre a nemzeti parasztpárt vezére és Titulescu között, aki a kormány nevében vezette az egyeztetési tárgyalásokat. Bratianu Jonel haladékat kért Maniutól a nemzeti parasztpárt követeléseinek

teljesítésére és Maniu beleegyezett a terminusba, amely a parlament őszi megnyitásakor jár le. Kormánykörök erre az időpontra várják a megegyezést.

Ellenzéki körökben igen bizakodó hangulatban, de változatlan határozottsággal tekintenek a jövő eseményei elé. A nemzeti parasztpárt

Maniu nyilatkozatát olybá tekinti, hogy az felhívás volt a régensséghez, amely azt célozza, hogy a régens tanács a helyzet realitására hívja fel Bratianu Jonelt. A régens tanács pedig nem mehet el szó nélkül a nemzeti parasztpárt kontra-válaszfelirata mellett.

A nemzeti parasztpárt kormányprogramja

Az „Adeverul“ Maniu nyilatkozatából a következő politikai következtetéseket vonja le:

1. A nemzeti parasztpárt minden további nélkül elismeri az intronált alkotmányos rendet.

2. A nemzeti parasztpárt rendíthetetlenül kitart követelése mellett, hogy a törvényesség és az alkotmányosság rezsimja csak a mostani parlament feloszlata után következhet be.

3. A külpolitikában az egész nemzet szolidáris az ország sorsdöntő kérdéseiben.

4. Az országnak a közélet purifikálására, közigazgatási reformra és széleskörű gazdaságpolitikára van szüksége.

A belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy Maniu nyilatkozatában figyelemreméltó gondolatok vannak, amelyek sokban közreműködhetnek az államélet javításához. A lapok élénken kommentálják a belügyminiszter kijelentését, amely általános vé-

A tegnapi minisztertanács határozatai

Tegnap este minisztertanács volt Bratianu Jonel elnökletével.

Elhatározta a kormány, hogy sürgősen betölti a semmitözék elnöki helyét, amely Buzdugan régenssége folytán üresedésben áll. Együttal kinevezik a semmitözék illető szekciójának új elnökét is.

A minisztertanács ezután jóváhagyta az augusztus 6-án Konstancába érkező spanyol hajóraj fogadásának programját.

Elrendelte a kormány, hogy a diákotthonok az egész nyár folyamán nyitva maradnak.

A közlekedési minisztérium mellé bizottságot küldenek ki az országos autóbusszforgalom szabályozására.

Ugyancsak bizottság fogja a legfőbb törvényelőkészítő tanáccsal egyetértve kidolgozni azokat a törvényjavaslatokat, amelyek az egyes minisztériumok reorganizálásával állanak majd kapcsolatban.

A minisztertanács ezután részletesen megállapította az állami tisztviselők pótlékainak felosztását a parlament által most megszavazott törvény alapján.

Titulescu külügyminiszter informálta ezután a kormányt a magyar optások ügyének állásáról a Népszövetség előtt.

A minisztertanács felhatalmazta az igazságügyminisztert, tegye meg a szükséges előkészületeket a latin sajtókongresszusra, amely szeptemberben lesz Bukarestben.

Titulescu és Bratianu Vintila külföldi útja tartamára a pénzügyminisztérium vezetésével Lepadatu, a külügyek vitelével Duca minisztereket bízta meg a minisztertanács, míg Mrazeket Nistor helyettesíti.

A minisztertanács után Constantin Bratianu miniszterelnökségi államtitkár letette az esküt.

Küszöbön a Jorga- és Averescu-párt fuziója

Az „Adeverul“ megbízhatónak jelzett értesülése szerint Jorga és Averescu pártjai között a fuzió hamarosan létrejön. A kettős elnökség kérdését úgy oldanák meg, hogy Jorga lenne a párt végrehajtóbizottságának elnöke, míg Averescu a politikai komité vezetője. A „Politica“ szerint Jorga jelöltetni fogja magát az időszaki választásokon és miután az összes pár-

lemény szerint a közeli megegyezés biztosítékának tekinthető.

A Magyarországból és Olaszországból érkező hírek

A Lupta „A helyzet“ címmel a következőket írja:

A kormány továbbra is azzal a nyugtalanító kérdéssel foglalkozik, mely ma a politika homlokterében áll: Megegyezés a nemzeti parasztpárttal az ország jelenlegi problémái felett.

Mindaz, ami tegnap a parlamentben történt, közelről sem volt oly döntő jelentőségű, mint az általános helyzetéről a parlamenten kívül folytatott megbeszélések.

Új események történtek, a Magyarországból és Olaszországból érkező hírek oly természetiek, amelyek megkivánják mindazon pártok közös frontját, amelyek a közügyek felelősségét hordják, ezért meg kell találni azokat a formákat, amelyekkel ezen problémák megoldhatók, de ugyanakkor meg kell találni azokat az eszközöket is, amelyek a nemzeti parasztpárt legitím követeléseit kielégítik.

A helyzet elég komoly ahhoz, hogy az ország vezető faktora megőrizze nyugalmukat és kerüljék a jóvátehetetlen lépések elkövetését.

tok sajnálatuknak adtak kifejezést afölött, hogy Jorga kibukott, most nem fognak ellenjelöltet állítani a tudós professzornak.

Averescu tábornok egyébként ma este Kissingenbe utazott. Senki sem tudja, találkozott-e a mai nap folyamán még egyszer Jorgával, vagy pedig a további lépések öszre maradnak.

Maniu Szovátán nyaral

Maniu Gyula pénteken Szovátára utazik, ahol megkezdi szokott kuráját. Vajda Sándor tegnap meglátogatta Buzdugan régensét.

Nehézségek Ferdinánd király öröksége körül

A „Cuvantul“ beavatott körökből nyert

Coolidge százával kapja a táviratokat, hogy ne lépjen vissza az elnökjelöltségiől

Hoover, Dawes és Hughes nevéi emlegetik a komoly póljelöltek sorában

Newyork, aug. 4. Coolidge amerikai elnök ismeretes kijelentése, hogy a jövő évi elnökválasztáson nem vállal jelöltséget, még mindig leirhatatlan izgalomban tartja az újvilág közvéleményét.

A nyilatkozat hatása alatt a newyorki tőzsdén pánikszerű besszmozgalom indult meg.

Az összes értékek rohamosan zuhannak és a spekuláció mindent elkövet, hogy a zavart lehetőleg megfokozza. Inkább ennek az akciónak az ellensúlyozására lanszirozzák azokat a híreket, hogy Coolidge végül mégis engedelmessé fogja magát a felhívásnak és mint az egyetlen komoly jelölt, aki a választók óriási többségének bizalmát bírja, nem fog visszavonulni a választások elől. Az elnök egyébként tegnap százával kapta a híveitől a táviratokat, amelyekben kéri, hogy másítsa meg az elhatározását és jelöltesse magát harmadszor is az elnöki tisztségre.

Amennyiben Coolidge ragaszkodni fog visszavonulásához,

a demokrata ellenzék kilátásai megjavulnak.

Erre vall, hogy Hoover államtitkár mellett Dawes alelnököt és Hughes volt külügyi államtitkárt emlegetik a valószínű póljelöltek között. Hoover a Misszisszipi árvízkatasztrófiájának idején rengeteg hitet szerzett magának önfeláldozó munkássággal az elemi csapás által sújtott nép között. Dawes alelnök tudvalevőleg a közismert jóvátételi Dawes-tervezet megalkotója, aki több ízben szerepelt már komoly elnökjelöltként. Hughes volt külügyi államtitkár annak idején ugyyszólván teljes kizárólagossággal irányította Amerika háboru alatti és háboru utáni külpolitikáját.

A kormánypárti „Washington-Post“ szerint azonban a demokrátáknak Hoover szimpatikus személyisége mellett sincs sok kilátás arra, hogy a siker reményével indulhassanak a választási küzdelembe. Ennek okát a lap részint abban látja,

információi szerint Ferdinánd király végrendeletének végrehajtása nehézségekbe ütközik. A végrendelet ugyanis Mihály királynak hagyta a Peles-kastélyt, míg a predeáli birtokot a többi örökös hagyományát képezi. Minthogy a Peles-kastély is a predeáli birtokhoz tartozik, a minisztertanács elé került a dolog megfelelő megoldás végett. Többek között az a javaslat merült fel, hogy a Peles-kastélyt kisajátítsa az állam, kielégítve a többi örökös annak értékével, azután pedig a kastélyt Mihály királynak adományozná. Ez a megoldás viszont Mária anyakirályné haszonélvezeti jogait érintené. Véleges elhatározás nem történt. A dologt egyelőre függőben tartják jogi szakértők meghallgatása végett.

A nemzeti parasztpárt parlamenti tanácsának ülése

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. A nemzeti parasztpárt parlamenti tanácsa tegnap este ülést tartott Maniu elnökletével. Maniu megcáfolta, hogy a liberális párt vezérével tárgyalásokat folytatott az együttműködés kérdésében. A Titulescu-féle ebédre vonatkozólag kijelentette, hogy a külügyminiszter dezsónére hívta meg, de az ebéd folyamán nem tárgyaltak semmiféle belpolitikai dolgot, csak külpolitikai kérdésekről informálta a miniszter.

A parlamenti csoport elhatározta, hogy a párt részt vesz az időszaki választásokon.

A régensek fogadták a külföldi diplomátukat

Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. A régens tanács ma délelben a királyi palota könyvtártermében kihallgatáson fogadta a bukaresti követeket, akik Ferdinánd király temetésén képviselték uralkodóikat.

Buzdugan a régens tanács nevében köszönetet mondott a Románia irányában tanúsított figyelemért, majd cercele volt, amelynek során a régensek és Titulescu külügyminiszter szívesen társalogtak a megjelentekkel. Ez volt a régens tanács első kontaktusa a diplomáciai karral.

hogy

a párton belül egyenetlenségek vannak,

részint pedig abban, hogy a jelenlegi republikánus kormány eredményei annyira nyilvánvalók és kormányzásuk alatt Amerikában az anyagi jólét olyan hallatlan mértékben fokozódott, hogy a nép zöme semmiféle változást nem kíván.

Siessen megnézni az „Ideai“

kalapszalonn kirakatát

talán Önnek is jut egy a most érkezett Bécsi modellekből.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL“

borotváló por, mely az ország területén higienia

szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja, kellemes hatást hagy utána. Óvakodjunk az ártalmas utáztatoktól. Csak az „IDEAL“, felírású a valódi. Mindenütt kapható. Egyedüli készítője:

Reszling József fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Finom borotváló szappan 10-es csomag 60 lejért kapható. Viszontaladónak árkedvezmény

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a legjobb férj, apa és rokon

WEISZ SAMU

folyó hó 3-án este 55 éves korában Aradon elhunyt.

Temetése 5-én, pénteken d. u. 5 óra 30 perckor lesz az aradi zsidótemető halottasházából.

Weisz Samuné szül. Rosenberg Lujza felesége, Sári férjhezett Kornis Mártonné, Kálmán, Ödön, Dezső gyermekei és Kornis Márton veje.

IRÓK É

Schnitzler

Schnitzler Artur finomabb tollu nove „Spiel im Morgengszürkületben — Bécsi ritik témáját.

A téma maga egy rajza. Az osztrák kasztszelleme, hamis tragédiák, amelyek — mindez rajzik b szerint. Tulélt és ki Kasda császári és ki leült a kártyaasztal remélt nyereség segí nyert, de később, rendbehozására is g utóleráta a játékos-hinárjába jutott. H fizetni adósságát, m tennie fiatal életére

Schnabel konzul ezer forint volt a klubból együtt utas csijába invitálja fia jon, hogy mi vár pénz meghatározot nyos, hogy a konzul följelent.

Itt til a két em harmadik utas és k

Mesteri párbeszél zil jelleme. Udvar bosszu, hogy ime az aransujtásos t tiri. A fiatal tiszt

kozatokat hall a p lenül ki kellett vo mert arra gondol, hitelezőt haladékra lezöen udvariasak e nak, az orgona illa szép az élet! A mánor a növel, a ugy bánt, mint e hasonlóképen bánik

Két olyan me amely legplasztikus talmas elbeszélő ké törtetlen zsenijét. A most áll talentuma lini S. Fischer kia

Egy ö

Egy évvel ezel cia politikus egy nyos Philippe Cél ket írta neki:

„Két nappal ez művemnek a kézi át doldoztam. Ráa hogy ezt a művet könyvem a világ En azonban ismer bizalma hozzám, hogy gondolataim utolsó áldozatot h söt, amire képes v met. Miután ezt a lövöm magam. T hogy nem kétségbe tól az életet, han szándékkal, hogy művemre. Meghalo

Leon Blum, a ismeretlen Célérie akadályozza az ün zett. Philip Célé megjelölt órában. volt, aki mindig és soha nem zavar a temetési költség egy cédula feküdt jatok művemre, ez Célérier.

A szegény filo Nagyon is tulbe egy ember iránt, nyomorúsággal te ujságokban, egy ennyi jelent meg és lelkes cikkek

IRÓK ÉS IRÁSOK

Schnitzler Artur új könyve

Schnitzler Artur, az új német irodalom legfinomabb tollu novellistájának legújabb könyve „Spiel im Morgengrauen” — Játék a reggeli szürkületben — Bécs háborúelőtti életéből merített témáját.

A téma maga egy kiélt és túlélt társadalom rajza. Az osztrák ugynevezett középpolgár kasztszelleme, hamis fogalmai a becsületről és tragédiák, amelyek ebből a szellemből fakadnak — mindez rajzik benne schnitzleri meglátások szerint. Túlélt és kiélt társadalmat rajzol meg Kasda császári és királyi hadnagy esetében, aki leült a kártyasztalhoz, hogy egy barátját a remélt nyereség segítségével megmentse. Eleinte nyert, de később, amikor már a maga ügyei rendbehozására is gondolt és tovább játszott, utólérte a játékos-sors. Veszített és az adósság hínárjába jutott. Huszonnégy órán belül ki kell fizetni adósságát, mert különben pontot kell tennie fiatal életére.

Schnabel konzul volt a hitelező és tizenegyezer forint volt a követelése. A bádeni kártyaklubból együtt utaztak hazafelé, a konzul kocsijába invitálja fiatal hadnagy-adóssát, aki tudja, hogy mi vár rá abban az esetben, ha a pénzt meghatározott időben nem fizeti. Bizonyos, hogy a konzul a tisztai becsületbírósnál följelent.

Itt ül a két ember az elegáns járműben. A harmadik utas és kíséző a Halál árnyéka.

Mesteri párbeszédben domborodik ki a konzul jelleme. Udvarias beszédéből kiérződik a bosszu, hogy ime őt, a durgazdag polgárt ez az aransujtásos fiatal ember csak épen, hogy túri. A fiatal tiszt itt a kocsiiban olyan nyilatkozatokat hall a polgártól, amit bizony föltétlenül ki kellett volna parrirozni, de nem teszi, mert arra gondol, hátha sikerül a rettenetes hitelezőt haladékra bírnia. Mindketten lekötözözen udvariasak egymáshoz, a fák ágai susognak, az orgona illatozik az éjszakában, mily szép az élet! Azután következnek az utolsó mámor a nővel, akivel Kasda hadnagy egykor egy bánt, mint egy prostituálttal és aki most hasonlóképpen bánik el vele: fizet az éjszakáért.

Két olyan mesteri része ez a novellának, amely legplastikusabban mutatja Schnitzler hatalmas elbeszélő képességét, megfigyelő erejét és töretlen zsenijét. A hatvanéves író, ugylátszik, most áll talentuma zenitjén. A könyvet a berlini S. Fischer kiadó-cég adta ki.

Egy öngyilkos könyve

Egy évvel ezelőtt Leon Blum, a híres francia politikus egy különös levelet kapott. Bizonyos Philippe Célérier nevű férfi a következőket írta neki:

„Két nappal ezelőtt beküldtem Önnek egyik művemnek a kéziratát, amelyen harminc éven át dolgoztam. Rááldoztam kicsiny vagyonomat, hogy ezt a művet befejezzem. Tudom, ez a könyvem a világ sorát továbbviszi, ha elterjed. En azonban ismeretlen vagyok, senkinek nincs bizalma hozzám, nem tudom bebizonyítani, hogy gondolataimnak értéke van. Ezért az utolsó áldozatot hozom az igazságért, az utolsó, amire képes vagyok, feláldozom az életemet. Miután ezt a levelet postára adtam, fobelvöm magam. Tudja meg Leon Blum ur, hogy nem kétségbeesésben dobtam el magamtól az életet, hanem azzal a jól átgondolt szándékkal, hogy a világot figyelmessé tegyem művemre. Meghalok, hogy munkám továbbéljen.

Leon Blum, aki gazdag ember, nyomban az ismeretlen Célérier lakására utazott, hogy megakadályozza az öngyilkosságot. De későn érkezett. Philippe Célérier fobelötte magát az általa megjelölt órában. Csöndes, szorgalmas ember volt, aki mindig is pontosan fizette a házbérért és soha nem zavarta szomszédait. Ki volt fizetve a temetési költsége is. Lakásán az íróasztalon egy cédula feküdt ezzel a felirással: „Gondolatok művemre, ez lesz az én szobrom.” Philippe Célérier.

A szegény filozófus optimistaként halt meg. Nagyon is tulbecsülte kortársai érdeklődését egy ember iránt, aki el akart tűnni ebből a nyomorúsággal telített világból. Husz sor az újságokban, egy hibbant eszű emberről, — ennyi jelent meg róla — azután pedig képek és lelkes cikkek következtek a bójmérkőzésről.

Leon Blum pedig átadta a rábizott kéziratot egy kiadónak.

A könyv a napokban jelent meg e címen: *A fejlődés tanai*. Minden oldalán meg lehet érezni, hogy olyan ember írta, aki a világ-egyetem megismerése után áhítozik olyan emésztő vágyakozással, amely már a halállal

és megsemmisüléssel sem törődik. A „világegyetem titkának megoldása” bizonyára nem sikerült neki, de valami rendkívüli dolgot mégis végrehajtott: harminc évig dolgozott egy nagy célért, amiben hitt és amiért ezért szívesen halt meg. Ez ugyan nem a világ titka, de talán az emberi boldogságé.

Fényesen sikerült az első rádió-telefonbeszélgetés Berlin és Buenos-Aires között 12 és félezer kilométeres távolságon

(Berlin, augusztus 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszu hónapok előkészítő munkájának eredményeképpen ma bonyolították le az első telefonbeszélgetést Berlin és Buenos Aires között. A kísérlet, amely 45 percig tartott, kitűnően sikerült. Berlinből a német birodalmi postavezérgazgatóság képviselői beszéltek, továbbá a sajtóügynökségek megbízottai és Argentina berlini követe. Az érdekesítő lefolyású beszélgetésre Buenos Aires, amelynek nincs drótnélküli telefonberendezése, nem tudott válaszolni, de szikratávírón közölte, hogy minden szót kitűnően hallott. A 12,500 kilométer távolság, amelyen át a háromnegyedórás beszélgetést lefolytatták, a rádiótelefon eddig legnagyobb rekordját jelenti.

A leningrádi szovjetház bombamerénylőit átcsempészték Finnországba

A menekülők állítólag kompromittáló adatokkal rendelkeznek Stalin elnök ellen

(Berlin, augusztus 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kerülő uton érkezett jelentések alapján már a múlt héten elterjedt egész Európában az orosz hivatalos körök által titokban tartott hír, hogy Szentpéterváron bombamerényletet követtek el az ottani szovjetház ellen.

A merénylők abban a pillanatban röpitették levegőbe a hatalmas palotát, amikor az egykori főváros szovjet-tanácsa éppen plenáris ülést tartott.

A robbanás által előidézett pusztításokról még mind a mai napig nem érkeztek közelebbi részletek, ugyszintén arról sem, hogy sikerült-e a merénylet tetteseit kinyomozni és elfogni.

Finnországból továbbított távirat szerint, a leningrádi szovjetház ellen legutóbb elkövetett merényletben részes ellenzéki férfiakat egy csempészcsapat át akarta szeltni a határon. A menekülők állítólag olyan adatok birtokában vannak, amelyek súlyosan kompromittáló vonatkozásúak Stalinra, a népbiztosok tanácsának elnökére. Miután a merénylők már biztonságban voltak,

a csempészek és az orosz határőrök között harcra került a sor.

Az összeütközés során négy csempész meghalt, nyolcan pedig megsebesültek. A határőröknek két halottjuk és két sebesültjük van

Bécsben világkongresszust tartottak az egyetemi végzettségű asszonyok

„Nem akarunk beleesni a tulzott nőemancipáció hibájába...”

(Bécs, augusztus 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák fővárosban egészen különös és korunkra jellemző kongresszus zajlott le a napokban. A világ egyetemest végzett, diplomás hölgyei adtak itt találkozózt egymásnak, hogy közös érdekeiket megvitassák. Mexikóból és Kanadából egyetemi tanárnők, Spanyolországból női ügyvédek, dél-afrikai orvosnők adnak találkat egymásnak a bécsi egyetemen, az „International Federation of University Women” kongresszusán.

A tanácskozásokról dr. Ellen Gleditsch norvég egyetemi magántanár, a nőmozgalmak egyik neves vezetője ezeket mondotta:

— Hiszen igaz, a legtöbb, ami elérhető volt, azt az utolsó évtizedekben elértük. A nemek egyenjogúsítását az összes kulturálmokban keresztülvitték. Férfi és női akadémiások között ma már jogilag alig van különbség, de még azt a keveset is, ami fennmaradt, el lehet tüntetni. Vannak államok, ahol bizonyos akadémiai hivatások még el vannak zárva előlünk. Hollandiában vagy Ausztriában például még nincsenek női bírák, jóllehet az asszony — különösen mint fiatalok — bírja — nagy föladatak megoldására van hivatva. Legnagyobb ellenfelünkkel azonban, a tradícióval még mindig hadilábon állunk. Nem vagyunk forradalmárok, de progresszívek vagyunk tetőtől-talpig mindnyájan. Amikor új követelésekkel állunk a világ elé, ne érveljenek ellenünk tradíciókkal. Nézzen körül, mennyit vitünk keresztül az utolsó években! Női professzorok vannak, ügyészek, női nagykereskedők! Tapasztaltak ilyesmit a múltban?

Egy osztrák hölgy, dr. Pazelt asszony közbeszólt:

— Én magam történetet tanítok az egyetemen és szemináriumokat vezetek. Bizonyos, hogy különösen gazdasági és függetlenségi okokból szívesen cserélnék egy nagykereskedő szerepével. Amerikán és Anglián kívül nem igen vannak business-women típusok, de már nincs messze az idő, hogy más országokban is belát-

ják az asszonynak a kereskedelemre való elhivatottságát. Nemcsak gépirónő és levelező, hanem önálló kereskedő is válhatik a nőből.

Közölték azután, hogy a szövetség kurzusokat tart fenn, nagyobb városokban klubokat, azonfelül utazási ösztöndíjakat is ad, hogy az akadémiai képzettségű asszonyok fejlődését elősegítse.

Dr. Ellen Gleditsch tiltakozott ezután az ellen, mintha az egyetemi képzettség a nőket megfosztaná nőiességüktől.

— Bizonyos — mondotta — nem vagyunk mindnyájan bubifrizurások, de elvégre nem a rövid hajban nyilatkozik meg a nőiesség. Nem akarunk beleesni a tulzott emancipáció hibájába. Mi ép úgy tudunk szeretni, mint a többiek, házasodunk, boldog házasságot élünk és gyermekeinket gondval neveljük. Igényeink nem is annyira materiálisak, mint inkább, hogy férjeink kvalitásos emberek legyenek.

A kongresszus jelentősebb határozatokat nem hozott és inkább arra szolgált, hogy a messziről jövő női akadémikusok között szíves kapcsolatot létesítsen.

Csuz, reuma, kösvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztyény és **כשר** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térés és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság**. Posta: Ileanda-Mare

Saccot és Vanzettit a charlestoni fogház siralomházába vitték

Newyork, augusztus 4. A nemzetközi munkásság többrendbeli tiltakozása ellenére a halálraítelt Sacco és Vanzetti olasz anarchisták már háromszor elhalasztott kivégzését, ugylátszik, mégis meg fogják tartani. Massachusetts állam kormányzója, Fuller ma hivatalosan közölte, hogy helybenhagyja a két anarchista ügyében hozott halálos ítéletet. Saccot és Vanzettit valószínűleg augusztus 11-ikén fogják kivégezni.

Saccot és Vanzettit egyébként ma délelőtt a charlestoni fogház siralomházába vitték. Bosztonban ennek ellenére még mindig azt hiszik, hogy Fuller kormányzó újból elhalasztja a kivégzést s elrendeli a halálraítelt két olasz anarchista ügyének revízióját. A revíziót ebben az esetben Massachusetts állam legfelsőbb törvényszéke hajtja majd végre.

Páris, augusztus 4. Több francia író, művész

és politikus kiáltványt szövegezett meg, amelyben a halálraítelt Sacco és Vanzetti érdekében megindítandó propagandára hívják fel Amerika intellektuális közvéleményét. A kiáltványt átadták a jelenleg Párisban tartózkodó amerikai újságíró-küldöttségnek is és el fogják juttatni Coolidge elnöknek, valamint Massachusetts állam kormányzójának is. A kiáltványt egyúttal a világ valamennyi nagyobb lapjában közzé fogják tenni.

A párisi rendőrség ma délelőtt letartóztatott egy írónót, aki Washingtonnak a Bois de Bologneban álló szobrát óriási plakátokkal ragasztotta tele, amelyeken az írónó a halálraítelt olasz anarchisták megkegyelmezését kéri. Az írónót személyazonosságának megállapítása után szabadlábra bocsátották.

A nagyiparosok a vámtarifa revíziójával kapcsolatban a forgalmi adótörvény módosítását is követelik

Kolozsváron tartják meg az UGIR legközelebbi közgyűlését

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vámtarifa folyamatban levő revíziója ügyében az UGIR központi igazgatósága tegnap ülést tartott, amelyen C. R. Mircea vezérigazgató behatóan ismertette a kérdést. Az expozé alapján az ülés kimondotta, hogy sürgősen memorandummal fordul a pénzügyminisztériumhoz, amelyben a nagyipar szempontjait fogja közölni a revízió tekintetében és

kéri fogja, hogy a vámbizottságban emeljék fel a nagyipari képviselők számát.

Mircea vezérigazgató ezután hosszasan felsorolta az új forgalmi- és luxusadótörvények sérelmes intézkedéseit, amelyek érzékenyen sújtják a belföldi ipart. A nagyiparosok országos szövetsége elhatározta, hogy külön memorandumot intéz a kormányhoz, amelyben a következőket fogja kérni:

1. Az egységes tarifa alkalmazásának felfüggesztését, vagyis azt, hogy az adót a számlában feltüntetett összeg után kelljen fizetni.
2. A törvény 11. szakaszát módosítsa a

kormány olyan értelemben, hogy a speciális regiszterbe a tényleges értékben vezessék be az eladott árut.

3. A törvény második szakaszát bővítsék ki egy olyan rendelkezéssel, amely felhatalmazza a pénzügyminisztériumot arra, hogy miniszteri határozattal megváltoztathassa a vámtarifa mellékletében megjelölt és a forgalmi adó nagyságát szabályozó A., B. és C.-listákat.

4. Nevezzen ki a kormány a legsürgősebben egy bizottságot, amelyben az UGIR is képviseltetné magát két delegátussal, hogy az A., B. és C. árulistákat azonnal vegye revízió alá.

Végül kéri fogják a kormányt, hogy a teljes revízióig

azonnali hatállyal függesse fel az egységes tarifát és helyébe a régi törvényben megállapított adóvaloremléteket léptesse életbe.

A központi igazgatóság egyébként elhatározta, hogy legközelebbi ülését szeptemberben fogja Kolozsváron megtartani.

A kolozsvári »Chemarea« nem képviselteti magát a neamtzi diákkongresszuson

Érdekes részletek a kongresszus lefolyásáról

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Manastirea-Neamtzban megtartott diákkongresszusról tegnapi számunkban rövid távirati jelentés alapján már beszámoltunk. A bukaresti lapok ma részletes tudósítást közölnek a kongresszus lefolyásáról, amelynek tanácskozásai igen sok érdekes részletet tártak fel a diákmozgalmak történetéből.

A „Cuvantul“ jelenti, hogy

az első napon tartott titkos tanácskozás napirendjén a diákok közötti egyenlenségek likvidálása szerepelt.

A felszólalások során Lorin Popescu és dr. Tudose Popescu diákvezérek azzal vádolták meg Sarbu jasi diákat, hogy a bolgár diákdelegáció romániai tartózkodása alkalmával pénzt fogadtak el a belügyminisztériumtól. Babuescu, Tica Roman és Dragos védelmükbe vették Sarbut, aki szerint az ellene felhozott vádak rágalmak.

Regus bukovinai lelkész kifejtette, hogy a diákoknak az erőszakot kell használniuk akciójukban.

A másnap ülése dr. Lascu kolozsvári delegátus a kolozsvári Chemarea-mozgalmat kritizálta, amely szerinte a nemzeti parasztpártnak egy függeléke csupán. Ehhez a kritikához a többi delegátusok is csatlakoztak, ami azzal magyarázható, hogy a Chemarea, amelynek tagjai jórészt már végzett akadémikusok, nem képviseltette magát a kongresszuson.

Usaciuc jasi diák kifejtette Corneliu Codreanu „Mihály arkangyal“ csoportjának programját. Ez a szövetség

a társadalom despotikus vezetésében az erőszakot helyezi mindenek fölé.

Tudose Popescu előadja, hogy nemzeti okok arra birták a diákokat, hogy revolvvert használnak azokkal szemben, akik államot akarnak csinálni az államban. A bukaresti diákvezér azzal zárta be beszédét, hogy a mozgalmat ugyanazzal az elánnal kell folytatni, de békés uton. Danulescu diákvezér a „Mihály-arkangyal“ szövetségét kritizálta, mert az az erőszakot tüzte ki programjával. Cretu tanár is az erőszak ellen foglalt állást. Ezután a kongresszus, mint már jelentettük, a békés fegyverek mellett döntött.

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai
Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderék
Gazdasági kötélárúk
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Hirdessen az Uj Keletben

Journal (napló) Inventar (leltár)

augusztus hó 31-ig hitelesíthető.

BOROS papírkereskedésben
CLUJ beszerezhető

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebbi időkől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

„ACME“ fűzőgép

a legtokéletesebb, irodákban, kereskedőknek nélkülözhetetlen. Egyetlen fűzőgép, mely tartós

Kapható:

OFFICE EQUIPMENT COMPANY, ORADEA

Nerva Szanatórium

Cluj, Strada Regală (Majális-ú) 12/a

modern nagy

vizgyógyintézetében

állandóan minden fajta gyógyfürdő kapható.
Jód, kén, iszap, szén-savas és villany-fürdő-kurák. Nyitva egész nap.

Telefon: 600

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910

„ASRORA“

bodegámat

Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 14 sz. alól

szembe 25

szám alá helyeztem át. —

Kibővítve כשר vegetáriánus (tejesnemű) konyhával, fokozottan igyekszem a t. közönség szolgálatára. Tisztelettel ELEK SIMON

A
Uj, fontos

A Schwarz kerül és a v arra, hogy P nem, hogy a az orosz ell borzalmaít és

A vádolt

kat és ezek Mohilew-Podo Oroszországból jegyzőkönyvbe amelyeknek bandák garáz egészen meg és egyben fö nek, a világh

1919 őszé

tozó Strug h

Másutt az első

kedtek, de itt

Sem ellenállá

döttségjárásra

gyilkoltak és

futottak a kis

parancsnoknál

engedték őket.

Igy tehát

Én is velük v

A rabbi ép

a zsidók fölker

— Legyete

őket — a vesze

Alig ejtette

katonákból álló

A rabbi k

katonák vezetőj

Ez itt isten

tok, kötelessége

rendezették vért

E szavakra

katona nagajkáv

borította el a

többi jelevoltak

a pogromisták.

A rabbi vé

Itt vagyok,

bántsátok!

— Ha adt

megkegyelmezür

Ez volt a k

A rabbi kij

kezik a pénz fö

amig ezt a pénz

— Arra ne

veled tárgyalju

nokságra!

A Schwarz

kerül és a v

arra, hogy P

nem, hogy a

az orosz ell

borzalmaít és

A vádolt

kat és ezek

Mohilew-Podo

Oroszországból

jegyzőkönyvbe

amelyeknek

bandák garáz

egészen meg

és egyben fö

nek, a világh

1919 őszé

tozó Strug h

Másutt az első

kedtek, de itt

Sem ellenállá

döttségjárásra

gyilkoltak és

futottak a kis

parancsnoknál

engedték őket.

Igy tehát

Én is velük v

A rabbi ép

a zsidók fölker

— Legyete

őket — a vesze

Alig ejtette

katonákból álló

A rabbi k

katonák vezetőj

Ez itt isten

tok, kötelessége

rendezették vért

E szavakra

katona nagajkáv

borította el a

többi jelevoltak

a pogromisták.

A rabbi vé

Itt vagyok,

bántsátok!

— Ha adt

A Schwarz

kerül és a v

arra, hogy P

nem, hogy a

az orosz ell

borzalmaít és

A vádolt

kat és ezek

Mohilew-Podo

Oroszországból

jegyzőkönyvbe

amelyeknek

bandák garáz

egészen meg

és egyben fö

nek, a világh

1919 őszé

tozó Strug h

Másutt az első

kedtek, de itt

Sem ellenállá

döttségjárásra

gyilkoltak és

futottak a kis

parancsnoknál

engedték őket.

Igy tehát

Én is velük v

A rabbi ép

a zsidók fölker

— Legyete

őket — a vesze

Alig ejtette

katonákból álló

A rabbi k

katonák vezetőj

Ez itt isten

tok, kötelessége

rendezették vért

E szavakra

katona nagajkáv

borította el a

többi jelevoltak

a pogromisták.

A rabbi vé

Itt vagyok,

bántsátok!

— Ha adt

A Schwarz

kerül és a v

arra, hogy P

nem, hogy a

az orosz ell

borzalmaít és

A vádolt

kat és ezek

Mohilew-Podo

Oroszországból

jegyzőkönyvbe

amelyeknek

bandák garáz

egészen meg

és egyben fö

nek, a világh

1919 őszé

tozó Strug h

Másutt az első

kedtek, de itt

Sem ellenállá

döttségjárásra

gyilkoltak és

futottak a kis

parancsnoknál

engedték őket.

Igy tehát

Én is velük v

A rabbi ép

a zsidók fölker

— Legyete

őket — a vesze

Alig ejtette

katonákból álló

A rabbi k

katonák vezetőj

Ez itt isten

tok, kötelessége

rendezették vért

E szavakra

katona nagaj

A csernobili gáon mártir-halála

Uj, fontos tanuja akadt a Schwarzbarth-pörnek

A Schwarzbarth-pör a közeljövőben tárgyalásra kerül és a védelem erősen készülődik nemcsak arra, hogy Petljura megsemmisítőjét megvédje, hanem, hogy a világ előtt teljes világításban mutassa az orosz ellenforradalom rémségeit, a pogromok borzalmaikat és a pogromhősök jellemét.

A vádlott ügyvédje még ma is gyűjti az adatokat és ezek közül nagyon érdekes Saul Buck, Mohilew-Podolsk rabbijának vallomása. Buck rabbi Oroszországból Amerikába való útja során Rigában jegyzőkönyvbe mondotta mindazokat a rémségeket, amelyeknek szemtanúja volt. Láta a Petljura-bandák garázdálkodásait és a véres események egészen megtörték. Elmondotta, milyen tragikus és egyben főlemelő volt Jicchak Dávid Twerskynek, a világhírű csernobili gáonnak mártirhalála.

1919 őszén a Petljura parancsnoksága alá tartozó Strug hetman bandája bevonult Csernobilba. Másutt az első néhány órában nyugodtan viselkedtek, de itt nyomban megkezdtek a fosztogatást. Sem ellenállásra, sem a parancsokhoz való költöztetésre gondolni sem lehetett. A katonák gyilkoltak és fosztogattak és a zsidók fejvesztetten futottak a kis város piacára, hogy az ott székelő parancsnoknál intervenciót keressenek. De be sem engedték őket.

Igy tehát elmentek a rabbi bet hamidrasába. Én is velük voltam.

A rabbi éppen a mincha-imát imádkozta, amikor a zsidók fölkeresték.

— Legyetek csak nyugodtak, — vigasztalta őket — a veszedelem el fog hárulni a fejünk felől. Alig ejtette ki ezeket a szavakat, amikor egy katonákból álló csapat berontott az imaházba.

A rabbi kiállt a hivek elé és így szólt a katonák vezetőjéhez:

Ez itt isten háza és nektek, ha emberek vagytok, kötelességetek tisztelni ezt a helyet. Itt ne rendezetek vérontást.

E szavakra az volt a felelet, hogy a vezető katona nagajkával az ősz tudós arcába csapott. Vér borította el a szerencsétlen embert, ugyanugy a többi jelelvoltakat is, akikre bajonettekkel rohantak a pogromisták.

A rabbi véres arccal ismét odaállt a katona elé. Itt vagyok, szurjatok le, de hieimet ne bántátok!

— Ha adtok huszezer Nikolaj-rubelt, akkor megkegyelmezzünk.

Ez volt a katona válasza.

A rabbi kijelentette, hogy most nem rendelkezik a pénz fölött, adjanak neki néhány órai időt, amíg ezt a pénzt beszerzi.

— Arra nem kaptunk meghatalmazást, hogy veled tárgyaljunk. Azonnal jöjjetek a parancsnokságra!

Az egész társaság a parancsnokságra került ahol Strug hetmann nem akart tárgyalni velük.

— Mit kérték pénzt tőlük — fordult oda a katonák felé — tudjátok, hogy szabad zúdmányolást engedtem nektek, szereztétek be a pénzt, ha kell, úgy, ahogy tudjátok. Ezeket pedig hajtátok be, de azonnal a folyóba!

A katonák siettek az ítélet végrehajtásával.

Mielőtt kivitték volna őket a szobából, a zsidók egyike leborult a hetman elé és könyörgött.

— Mindnyájunkat fojtass a vízbe, de a rabbinakat kiméld meg!

— Nincs kimélet, istennél a kegyelem!

A katonák körülfojták a társaságot és vitték a folyam hidjára. Itt még iszonyu kínzások között arra kényszerítették őket, hogy a „haláltáncot“ járják. Azután egymás után lökték le őket a folyam hullámai közé. Utolsónak hagyták a rabbit, nagy gáonok ivadékát.

Csak hat hét múlva találtuk meg a gáon holttestét. A csernobili megmaradt zsidóság küldöttségben kereste fel Petljurát, aki néhány hónapra megvette ott a lábát, hogy engedjék zsidó rítus szerint eltemetni a rabbit.

Petljura percekig gondolkodott.

— Nem bánom — mondotta végül — eltemethettek, de csak abban az esetben, ha egy nagy összeg pénzt szolgáltatottok be a parancsnokságnak.

A zsidók kijelentették, hogy nem tudnak pénzt adni, mert attól megfosztották őket.

— Adjátok elő az ezüst gyertyatartókat és a templomi értékeket!

Igy aztán előkerültek az elrejtett ékszerek és a rabbit eltemették zsidó rítus és hagyomány szerint.

Saul Buck rabbi egy másik pogromélményét is mondotta Komárin városába menekült több hivel, azonban itt is utolérték Petljura pogrom-bandái és súlyosan megsebesítették. Nagynehezen sikerült fölchelhődnie egy padlásra, ahol irtózáttal nézte, mint fojtották tömegesen a zsidókat a folyóba. Külön vitték a folyópartra a fiatal fiukat és ezek között volt a rabbi fia, Szimche is. A fiúnak azonban sikerült a tulsó partra usznia. Az átélte izgalmak azonban ágnak döntötték és néhány hét múlva meghalt.

Utolsó szavai ezek voltak:

— Adja isten, hogy én legyek az utolsó áldozat!

A rabbi jegyzőkönyvbe mondotta még, hogy számszerűen hány embert gyilkoltak meg és hány családot irtottak ki Petljura parancsára a két városban.

Óriási viharok és felhőszakadás Salzburg vidékén

(Bécs, aug. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Salzburg tartományban tegnap este és ma délután óriási viharok pusztítottak, amelyeket felhőszakadás kísérte. A lemlő hatalmas esőmenyiség az utakat sok helyütt teljesen járhatatlanná tette s erősen megbénította a vasuti forgalmat is. Az innsbrucki gyorsvonat 8 órai késéssel érkezett be Salzburgba, minthogy a pályatestet a víz több helyütt alámosta. A legnagyobb pusztítást a felhőszakadás a Pongauban és a Pinzgauban végezte. Az itéletidőnek egyébként egy emberélet is áldozatul esett, ha nem is közvetlenül. Lent a falucska mellett több munkás az elmúlt éjszaka acetilénlámpák fényénél dolgozott az országút helyreállításán, amelyet az esőzés egyes utszakaszokon teljesen tönkretett. Az egyik acetilénlámpa felrobbant és a robbanás ereje egy munkásnak tőből lemetszette a fejét.

Megindultak a békéltető tárgyalások a magyarországi sztrájkmozgalmakban

Tizennégyezer főre emelkedett a sztrájkoló vasipari munkások száma

(Budapest, augusztus 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti főkapitányság ma hivatalos jelentést adott ki, amelyben megállapítja, hogy az összes sztrájkanyagokon és a gyárak környékén, ahol a munkát beszüntették, tökéletes rend és nyugalom van. Délben egyébként Andréka Károly főkapitányhelyettes előtt megjelentek a szembenálló érdekeltségek kiküldöttjei és felkérték, hogy kezdje meg az egyezkedési tárgyalásokat. Az országos jelentőségű bérmozgalmat Vass József miniszterelnök-helyettes is állandó figyelemmel kíséri, aki hajlandónak nyilatkozott arra, hogy szükség esetén maga vegye át a békéltető tárgyalások vezetését.

Andréka főkapitányhelyettes a vasipari sztrájkban megindult békéltető tárgyalásokkal kapcsolatban a következőket jelentette ki:

— A munkások és munkaadók képviselőivel felvettem az érintkezést a békés meg egyezés létrehozatala érdekében. Egyelőre csak annyi konkrétum van, hogy információkat kérttem, amelyek alapján megvizsgálhassam, hogy a követelések mennyire jogosak és teljesíthetők. Holnap, vagy holnapután hívom össze az érdekelteket komoly tárgyalási alap megteremtésére, ami remélhetőleg sikerre fog vezetni.

A vasipari sztrájkolók száma ma egyébként 14 ezerre emelkedett.

Ujabb kizárások a Ganz-Danubiusnál

Ma reggel újabb munkáskizárás történt, amennyiben a Ganz-Danubius-gyár hidosztályában kilencven embert kizártak. Ebben az osztályban is hetek óta bérmozgalmak folytak és minthogy a munkások a mozgalmat nem szüntették be, ma reggel kizárták őket.

A könnyűvaszerkezeti munkások sztrájkja tovább tart és ma már körülbelül hatszáz könnyűvaszerkezeti munkás sztrájkol.

Sztrájkolnak a pécsi bányászok

A pécsvidéki bányákban a mai napon 1300 munkás szüntette be a munkát és

ezen a bányavidéken is újabb sztrájkok indultak meg.

A sztrájknak kizárólag bérmozgalmak jellege van és a munkások már hetekkel ezelőtt kérétek a bányagazgatóságtól, hogy emeljék fel béreiket. A bánya vezetősége akkor azt a választ adta a munkások megbízottainak, hogy ha megkezdik a munkát, fölveszi velük a tárgyalásokat, de azóta semmi sem történt ebben az irányban.

Vasason a munkások egy része három héttel ezelőtt eltávozott munkahelyéről és a megyei utépítéseknek vállalt munkát. A bánya igazgatósága akkor átírt az alispáni hivatalhoz, hogy bocsássák el ezeket a munkásokat. Az

alispáni hivatal ekkor értesítette az átiratról a várost és kérte, hogy ott is engedjék el azokat a munkásokat, akik a város házipítési akciójánál kaptak alkalmazást.

A munkások között egyre izgatottabb lett történetek miatt a hangulat és

a keddi napon már a munkások fele beszüntette a munkát.

A járás főszolgabírája ekkor felkereste a munkásokat és arra kérte őket, hogy vegyék fel a munkát, amely esetben ő garantálja, hogy újra megkezdődnek a tárgyalások a munkások követeléseiről. A munkásokat azonban ez az intervenció nem elégitette ki és szerdán Vasason 800, Mecsekszabolcson pedig 500 munkás beszüntette a munkát. A többi telepeken ma még zavartalanul folytatják a bányászok a munkát. A munkások béremelési követelése az, hogy a munkabérek maximuma napi 7, a minimuma pedig napi 5 pengő legyen.

Megszűnt sztrájkok

Pécsen bérmozgalmat indítottak az asztalosmunkások is, akik az órabéreknek 15 fillérrel való felemelését kérik. Az asztalosiparban is éles a helyzet és valószínű, hogy a munkások sztrájkba fognak lépni. Az építőmunkások bérmozgalmát, amely két héttel ezelőtt indult meg Pécsen, ma megegyezéssel ért véget. A munkások a 82—94 filléres órabéreknek 104—114 fillérre való felemelését kérték. Az építési vállalkozók 92—100 filléres órabérek ajánlottak fel, amit a munkások megbízottai el is fogadtak és azonnal felvették a munkát.

A miskolci építőmunkások sztrájkjában a helyzet szerdára enyhült. A polgármester vállalta a közvetítést a munkások és a munkaadók között, amelynek eredménye is lett, amennyiben szerda délután három munkaadó aláírta a kollektív szerződést. Ezekután remény van arra, hogy az összehívott békéltető tárgyalás eredményes lesz és a miskolci építősztrájk rövidesen meg fog szünni. Egyébként a munkásság a sztrájk ideje alatt a legfegyelmetesebben viselkedik. Zavarok sehol sem fordultak elő. A sztrájkoló munkások állandóan azt hangoztatják, hogy mozgalmuk tisztára gazdasági jellegű.

Pályázat

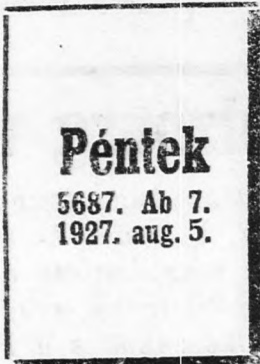
német nyelvet tökéletesen beszélő perfekt magyar gyors és gépiró, gyakorlott könyvelő állásra. Ajánlat igény megjelöléssel beadható a Keren Kajemethez, Cluj, Strada Baron L. Pop 10. (Szombaton zárva.)

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját molymentesíti **Cink Cluj**

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

— **Végső intézkedések a kongresszusi választásokra.** A KIB, mint központi választási bizottság meghallgatta a választási előkészületeket intéző bizottság, valamint az egyes jelölő csoportok referátumait és a következő határozatokat hozta: 1. A jelölő listák benyújtásának határidejét véglegesen f. évi augusztus 5-ének (péntek) d. u. 7 órájában állapítja meg. A jelölő listákat a szövetség helyiségében a szövetség főtitkára veszi át. 2. Az eddig benyújtott listákat mint szabályszerűen benyújtottakat elfogadja, módjukban lévén a benyújtóknak az említett határidőig e listákat módosítani. 3. A választás határidejét f. évi aug. 14-ében állapítja meg. 4. A csoportok tartoznak a jegyzőkönyvek beküldése mellett a választás eredményét haladéktalanul közölni.

— **Meghalt Nyékhegyi Ferenc magyar honv. tábornok.** Budapestről jelentik: Nyékhegyi Ferenc honvédtábornok, aki hétfőn a Horthy Miklóston hirtelen rosszul lett és összeesett, ma reggel meghalt. Nyékhegyi tábornok a világháborúban báró Hazai Samu honvédelmi miniszter szárnysegédje volt, az összeomlásakor pedig tevékeny szerepet töltött be a páduai olasz fegyverszünet megkötésénél. Az általános fegyverszüneti szerződésnek is egyik aláírója volt Nyékhegyi Ferenc honvédtábornok.

— **Gyermekdelután a Haggibbor 14-iki táncos kertiünnepélyén.** A felnőttek szórakoztatása mellett a gyermekek mulattatásáról sem feledkezett meg a Haggibbor jövő vasárnapi kertiünnepélyének rendezőbizottsága. A mulatság nagyszabású mesedélutánnal kezdődik, melynek megtartására Gara Ákos, a neves író vállalkozott. Saját meséi mellett Szabó Imre néhány gyönyörű meséjét is elő fogja adni és bizonyos, hogy 14-én délután csengő gyermeki kacajtól lesz hangos az Újságíró Klub Monostori-uti gyönyörű kertje és udvara. Nagy öröme fog telni az apróságoknak az impozáns méretű tornászünnepélyből is, amelyen a Haggibbor jeles gárdája egyévi fejlődésének hatalmas arányairól fog a nagyközönség előtt beszámolni. Ezenkívül külön a gyermekek számára szépségverseny, lepényezés, zsákbaftás és ezer más apró meglepetés fog arról gondoskodni, hogy ne csak a nagyok, hanem a gyermekek is egy szabadban eltöltött boldog délután emlékével távozhasanak a kerti ünnepélyről.

— **Kinos incidens a német békeliga verduni látogatása alkalmával.** Párisból jelentik: A németországi békeliga harminctagu küldöttsége franciaországi körútjában tegnap Verdunba érkezett. A város meglátogatása során kinos incidens történt. A német vendégek tiszteletére ugyanis a verduni szocialisták ünnepélyes fogadtatást akartak rendezni a városházán, a polgármester azonban kijelentette, hogy Verdunban, amelynek védelméért 400 ezer francia katona esett el, sohasem fogadhat hivatalos minőségben németeket. A polgármester és a szocialisták között előbb heves szóváltás, majd verekedés keletkezett, amelynek az elősiető tisztviselők vetettek véget.

— **A kolozsvári sómérok és somrák ma érkeznek a nagyszabású cserkész táborból.** A nagyszabású cserkész tábor parancsnoksága közli a szülőkkel, hogy Tisza-beav ünnepe miatt a sómérok és somrák már ma, pénteken hazatérnek.

— **Egy szegény asszonynak varrógépre.** Fuchs Margit és Nádasi Rezső Negreni, 100 lej tételben küldték be az Uj Keletnek, amelyet rendeltetés helyére juttattunk.

— **Hogyan keveredett Tulbure bánffy-hunyadi tanító a bolsevik-vadászat kalandjába?** Bánffy-hunyadi tudósítás alapján néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Tulbure János ottani tanító revolvert fogott egy 16 éves kereskedőtanulóra, akit bolseviknek nézett és aki nem akarta magát igazolni. A cikkel kapcsolatban Tulbure János a következő közlésére kérte fel az Uj Keletet: *Friedmann Zsigmondné házának küszöbét sem a kérdéses estén, sem máskor át nem lépte és az egész incidens a ház előtt zajlott le. Este 10 óra után egy csoport részeg ember elől, akik politikai pártállása miatt névleg szidalmazták, a kapu mellé húzódtam. Nemsokára az udvarról egy fiatalember tartott felém s mivelhogy az illető ismeretlen volt előttem, pusztán kíváncsisággal megkérdezte, hogy kicsoda. A fiatalember, aki szerinte 26 éves is lehetett, vonakodott magát megnevezni, mire Tulbure elég okot látott arra, hogy „minden rosszat” feltételezzem róla. Ezért most már nyomatékosan szólítottam fel, hogy nevezze meg magát, vagy pedig kísérje el a csendőrszere. Ekkor tűnt fel a tornácra Friedmanné és torkaszakadtából „tolvaj” kiabált, amiből Tulbure arra a meggyőződésre jutott, hogy valóban tolvajjal van dolga. Megragadta a fiatalembert, akit át akart adni a csendőröknek. Alig lépett ki vele azonban az uccaján, a fiatalember mellbevágta és futásnak eredt. A tanító erre, hogy rájesszen, egyszer a levegőbe lőtt, minthogy az uccán alig volt már járkelő. Tulbure János a fenti tényállás leírása után erélyesen tiltakozik az antiszemitizmus vádjá és az ellen is, hogy az iskolában nemzetiségi megkülönböztetés szerint járt volna el a tanulókkal. Hivatkozik a bánffy-hunyadi zsidóság eltitjére és arra a tényre, hogy osztályában mindössze két zsidó tanuló volt és azok is a legjobb érdemjegyeket kapták, mert megérdemelték. Tulbure János egyébként illetékes helyen a legerélyesebb és legrészletesebb vizsgálat megajtását kérte, minthogy őt csak írásbeli deklaráció formájában hallgatták ki és az első vizsgálatot a fontosabb tanuk mellőzésével folytatták le.*

— **Ma van az Opera-Mozgóban a „Marcsa katonája” című darab utolsó előadása Harry Liedtkevel**

— **Egy meghalt táblabíró fia hamisította az egypengősöket.** Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség már hónapokkal ezelőtt megállapította, hogy hamis egypengős ércpénzt hoztak forgalomba, amelynek készítőjét azonban nem sikerült kiryomozni. Ma végre előállították Végh György 21 éves fiatalbirt, aki bevallotta, hogy a hamispénzt ólomból galvanizálta. Összesen 100 darabot hozott forgalomba a hamisítványokból. Végh György főiskolai tanuló, az apja kuriai bíró volt, aki nemrég meghalt. A kihallgatás során Végh azzal védekezett, hogy senki hozzátartozója nem volt és irigykedéssel látta, hogy barátai mennyire költsékesek. Megpróbálta, hogy dolgozzon, de nem tudott keresethez jutni és ez vitte a bűn útjára.

— **Elfogták a bánffy-hunyadi rablóbanda két tagját.** Beszámoltunk arról a rablótámadásokról, amelyek néhány nap óta izgalomban tartják Bánffy-hunyad környékének lakosságát. A csendőrség eleinte tehetlenül állott a rablók ravaszágával szemben és közben egyre szaporodott azoknak a száma, akik a rablóknak áldozatul estek. A falvak lakossága most is állandó fegyveres készenlétben várja a páratlanul vakmerő rablók támadását. Újabb jelentések szerint tegnap éjjel Inke János sztanai kereskedő boltját a rablók teljesen kifosztották. Inke János családjával még idejekorán el tudott menekülni. Fokos Péter gazdálkodó állig felfegyverzett rablók támadták meg, miközben kocsiján Bánffy-hunyad felé tartott. A rablók több lövéssel megsebesítették a gazdát majd reárohantak és elvették a nála talált tízezerleves lejt. A rablók ezután Fokos Pétert az utolsó árokba dobták, a kocsiját pedig elhajtották. A rablók annyira mentek vakmerőségükben, hogy támadó szándékukat előre bejelentették és amint ezt a legvakmerőbben végrehajtották, hihetetlen gyorsasággal tűntek el a Bánffy-hunyad körüli erdőségekben. A hunyadi csendőrség a kolozsvári prefektúrához fordult segítségért. A prefektus negyven csendőrt küldött ki a járási őrsők megerősítésére. A fokozott erővel megindult nyomozás sikerrel is járt, amennyiben ma a banditák közül kettőt elfogtak. Legújabb jelentéseink szerint a csendőröknek sikerült a rablók rejtékhelyét felfedezni és elfogatásuk órák kérdése csupán.

SPORT

Haggibborversenyzők győztek a TC versenyén

A Haggibbor-gárda sikere a nyeretlenek számára kiírt versenyen

A versenyzők nagy száma miatt csak tegnap nyert végleges befejezést a kolozsvári Tennis Club nyeretlenek számára kiírt versenyé. Az egyes számokban hatalmas küzdelem folyt a győzelemért és a versenyek általában kielégítő jó sportot nyújtottak. Hat versenyszám közül négyben a Haggibbor gárdája vitte el az elsőséget a verseny során, de a helyezéseket is a Haggibbor indulói dominálták ezúttal, ujjalag bizonyítékát adva annak a komoly nevelő munkának, amelyet a klub teniszszakosztályának vezetősége folytat. Az elért eredmények annál is inkább értékesebbek, mert a Haggibbor teniszszakosztálya különböző, itt részletezni nem kívánt okok miatt nem rendelkezik saját teniszpályával, ahol versenyzőinek rendszeres és szisztematikus tréningjéről gondoskodhatott volna.

A verseny egyúttal sok elsőrendű tehetséget is felszínre vetett, akik meglepő játékkészségről tettek tanúságot és akiknek neveivel minden bizonnal találkozni fogunk. Az utólagosan befejezett versenyszámok eredményeit alább adjuk:

Férfi egyes senior. 1. Simon Endre Haggibbor. 2. Schultz László KAC. 3. Wesei Haggibbor és Denifléc KAC. Az alig 16 éves Simon Endre elsőrendű játéktehetség, akiben a jövő egy nagyságot sejthünk.

Férfi egyes ifj. 1. Radó György Haggibbor. 2. Heller József Haggibbor. 3. Simon Haggibbor.
Gyermekverseny. 1. Simon Endre Haggibbor. 2. Radó Haggibbor.

Női egyes senior. 1. Gergely Lily Haggibbor. 3. Weselné és Abraham Helén Haggibbor. A győztes szép fejlődésről tett tanúságot. Még halani fogunk szerepléséről.

A Szatmári Tennis Club országos jellegű teniszverseny keretében avatja fel pályáját. A legfiatalabb szatmári egyesület, mely a tenisz-sport propagálását tűzte ki céljául, pályáinak felavatása alkalmából augusztus 13. és 14. re versenyr elhívta meg Északrománia legkiválóbb játékosait. A Tennis Club a férfi és női egyes győztesekéinek igen szép és értékes tiszteletdíjakat ad, ezenkívül az összes számok győzteseit értékes ezüst éremmel jutalmazza, hogy a jutalmakkal is felejtethetlenné tegye felavató versenyét.

Nyári hőségben lábizzadás és égető lábfájdalom elmulik, ha lábvizébe

Pedisan lábsót kever

Nyomdafesték

vezérképviselő **LEPAGE, CLUJ** és raktár

A világhírű Kidd-féle londoni festékgyár gyártmányai. Rendkívüli olcsó árak. Adjon fel próbarendelést.

Gyermekének

könyvet vegyen vizsgálajándéku. 10 zsidótárgy könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

Heine:	Bacharachi rabbi (75 lei helyett)	55
Fürth M.:	Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére)(75 helyett)	55
Silbermann:	Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)	50

Az olcsó könyvesoport és a három leszállított árú könyv együttes ára 260 lej és portóköltség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

K

Cseh má

(Cluj-Kolozs tudósítójától.)

az Uj Kelet záról, amely el július 27-én, azaz a friss hiedéről, amely kinos feltűnés talos értesítés vezérigazgatóstól. A cseh évi stagnálás niai állatkiállításra, a követmarhárt, juhát a határon

Ilfov, Balahiel, Caliacra, Falticeni, Hot

Uj iparfejlesztési kormány. A kereskedelemügyi igazgatóságának lási törvény már nem felelnek. Hasznos kormány a kis

Az erdélyi vezkedése. Az tük, erőteljes bánáti kereskedés. Az akciót Kun egyesület elnöke váradi Kereskedők meg, akik köl most jár. Körutjuk során hétfőn érkeznek este 9 órakorban tartják a város román egyesület igen

A friss gyvardija. Az elhatározta, hogy a könnyen rom fuvardíját, ha adták is fel, a fizetik a fuvarbírnak a kilogram súlyú felüli súlynál tételei alá tartó mennyel rendelés lejes okmány levelekre ragas

Die aut. on (Hermanstadt) St. Klangvoller St. und M. ist. Bewerber mit Rabbiner besitz. Offerte, mit zeugnisse, nebst bis 20. August zu richten.

Gehalt laut dem Berufenen Sibiu, am 1 Samuel Neu Gem. Notar.

Róth

cipésznel Szép-u. 2. sz. alatt készülnék a legújabb divatu cipő-különlégeségek

Közgazdaság

Csehszlovákia a romániai élőállatszallítványok tranzitóját sem engedi meg

Az utban levő exportállatokat már nem engedték át a határon

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Prágai értesülés alapján elsőnek az Uj Kelet adott hírt arról a részleges határzáról, amelyet a csehszlovák kormány rendelt el július 27-től kezdődően a romániai élőállatok és friss hus importja ellen. Erről az intézkedésről, amely a romániai exportörök körében kínos feltűnést keltett, ma kapta meg a hivatalos értesítést a kolozsvári állategészségügyi vezérigazgatóság az itteni csehszlovák konzulátustól. A cseh kormány tilalma, amely a másfél évi stagnálás után nemrég ismét éledő romániai állatkivitel brüszk módon lehetetlenné tette, a következő megyékből származó szarvasmarhát, juhát, kecskét és sertést nem engedi át a határon:

Ilfov, Balcic, Botoani, Araila, Brosia, Cahiel, Caliacra, Cetatea-Alba, Constanta, Dorohoi, Falticeni, Hotin, Jalomita, Jasi, Izmail Lapusna,

Muscel, Prahova, Romana, Rimnicul-Sarat, Nagyküküllő, Kisküküllő, Tighina, Tulcea és Vaslui: el van tiltva továbbá Argesmegye öt, Buzeu négy, Csikmegye három, Dimbovica hét, Durostor négy, Fogaras kettő, Putna öt és Szebenmegye öt járásából. Ezekből a megyékből és járásokból nemcsak a bevitel, hanem még a Csehszlovákián át való tranzit is tilos.

A rendeletet a csehszlovák kormány már július 27-én életbe léptette, mielőtt nálunk bárkinek is tudomása lett volna róla, aminek következménye, hogy a már az utban lévő szállítványokat sem engedik be.

A rendeletet a csehszlovák kormány állategészségügyi szempontokkal indokolja, az itteni körök azonban ezt csak amolyan spanyolfalnak tekintik, amely mögött a cseh agráriusok érdekeinek védelme húzódik meg.

Uj iparfejlesztési törvényt készít elő a kormány. Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium illetékes vezérigazgatóságánál megkezdtek a régi iparpártolási törvény revízióját, minthogy ez a törvény már nem felel meg többé a jelenlegi kívánalmaknak. Hasonlóképpen új törvényt készít a kormány a kisipar hathatósabb támogatására.

Az erdélyi és bánáti kereskedők szervezkedése. Az utóbbi hetekben, mint jelentették, erőteljes akció indult meg az erdélyi és bánáti kereskedők gazdasági megszervezésére. Az akciót Kun Richárd, a temesvári kereskedőegyesület elnöke és dr. Fried János, a nagyváradi Kereskedelmi Oszárnok főtitkára indították meg, akik a szervezkedés előkészítése céljából most járják végig az országrész városait. Körutjuk során Kun Richárdék augusztus 8-án, hétfőn érkeznek meg Kolozsvárra és itt hétfőn este 9 órakor a Kereskedelmi és Iparkamarában tartják meg értekezletüket, amely iránt a város román és kisebbségi kereskedői körében egyaránt igen nagy az érdeklődés.

A friss gyümölcs és főzelék vasúti fuvardíja. Az államvasutak vezérigazgatósága elhatározta, hogy augusztus elsejétől kezdődően a könnyen romlandó friss főzelék és gyümölcs fuvardíját, ha a szállítványokat gyorsárúként adták is fel, a B osztályu tehertarifa alapján fizetik a fuvardíjat. Mindenféle csomagoló anyag, bárminek a csomagolásához használják, ezer kilogramm súlyig a II. számú, 1000 kilogramm feletti súlynál pedig a IV. számú speciális tarifa tételei alá tartoznak. Az iparpártolási kedvezményrel rendelkező iparvállalatok ezentúl csak 8 lejes okmánybélyegeket kötelesek a fuvarlevelekre ragasztani.

Konkurs

Die aut. orth. isr. Kultusgemeinde in Sibiu (Hermanstadt) sucht für sofort einen בעל תפלה mit Klangvoller Stimme, der gleichzeitig עופות שירה und מנקה ist. Derjenige, der ימי נדמים auch mit משרות vorzubeten befähigt ist wird bevorzugt. Bewerber müssen קבלות von 3 anerkannten orth. Rabbiner besitzen.

Offerte, mit Copien der קבלות und Wirkungszeugnisse, nebst Angabe des Familienstandes sind bis 20. August l. J. an den gefertigten Vorstand zu richten.

Gehalt laut Übereinkommen. Spesen werden nur dem Berufenen vergütet.

Sibiu, am 1 August 1927.

Samuel Neu
Gem. Notar.

A. Rubinstein
Vicepräses.

Róth

cipésznel Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különlégségek

Az új bortörvény életbeléptetése. Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt a borhamisítás elleni törvény revíziójára kiküldött vegyesbizottság újabb ülést tartott, amelyen megállapította azokat az intézkedéseket, amelyeket a Garofid-féle törvényből feltétlenül alkalmazni fognak. A bizottság elhatározta, hogy ebben az értelemben megfelelő utasításokat küld az összes pénzügyigazgatóságoknak és prefekturáknak.

דיא חברה קדישא מאראשלוואש האט און גוטעם צושטאנדע שטענענדיעם ספר תורה צו פערקויפן פריי 15.000 רעפלעקן מאנטען וואלדען זיך ווענדען אן
Paneth Celmus, Chevra Kadisa elnöké Luduş.

Sz. 1347/1927.

Pályázati hirdetés inkasszánsra

Hitközségünk keres egy

I. Pénzbeszedőt

a kultusz- és iskolaadó beszedésére.

Alkik a helyi viszonyokat ismerik, adják be ajánlataikat a hitközség Titkári Hivatalában, Timár-u. 1 sz. a., ahol bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Ajánlatok benyújthatók e hó 15-ig.

Cluj, 1927. augusztus hó 1-én.

Josepovics S.
titkár.

Fischer Rezső
alelnök.

Olcsó zsidótárgy könyvek

Bernfeld: Jüdische Literatur	Lei 90-
M. Brod: Socialismus in Zion	" 32-
" Im Kampf um das Judentum	" 32-
Bialik: Gedichte I/II	" 125-
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung ..	" 170-
Der XII. Zionistischen Kongress	" 25-
Hauser: Spinoza (Roman) geb.	" 150-
Herzl: Philosophische Erzählungen	" 130-
Herzl: Das Neue Ghetto	" 125-
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Geschichte	" 125-
Kahn: Die Juden als Rasse u. Kulturvolk ..	" 140-
Klausner: Gesch. der Neuhebr.	" 90-
Karpeles: Geschichte der Jüdischen Literatur I-II (920 lap)	" 600-
Koigen: Der moralische Gott	" 90-
Heinrich Loewe: Schelme, Narren	" 50-
Moses Mendelsohn: Jerusalem	" 90-
Miwchar Haschira haivrit (Antologia) ..	" 180-
Nordau: Zion-Schriften	" 170-
Perez: Drei Dramen	" 90-
Zlocisti: Moses Hess, Leinb.	" 150-
Moses Hess: Soc. Aufsätze, Leinb.	" 150-
L. u. I. Tharaud: Der Schalten d. Kreuze geb.	" 90-
Jüd. Theater I-II. (Eine dramatische Anthologie jüdischer Dichter)	" 125-
gebund.	" 150-

Kaphatók:

az UJ KELET könyvosztályában

Dr. Gideon-Bierer ortopéd-sebészeti intézete Cernaui, Strada Română 21

Az ortopéd sebész-specialista hosszú ideig Lorenz bécsi professzor klinikáján volt műtőorvos. Veszélytelen és szerzett deformációk műtéti és konzervatív kezelése, ugyanint derék-, láb- és nyakizületi ficamok. X és O lábak, hátgerincferdülések, izületi merevség és benuások utáni következmények stb. Zander-terem, ortopéd torna és masszázs. Műterem, amelyben járó és rögzítő készülékek, lúdtalpbetétek és sebkötések készülnek.

Tőzsde

A piac változatlanul lanya és üzletellen, erős árukinálattal.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 augusztus 4 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
			nyitás	zárlat						
Zürich	3140-3145	—	—	492	3140	11040	13681	650 ¹ / ₄	192775	
Newyork ..	162-162 ¹ / ₂	519	51881	2553	162	57280	710	3375	—	
London	792-794	2520 ¹ / ₄	2520 ¹ / ₂	12403	790	2782 ¹ / ₄	3449 ¹ / ₄	16410	48592	
Páris	638-643	2032	2032 ¹ / ₂	—	639	2243 ¹ / ₄	2780 ³ / ₄	13240	39175	
Milano	888-890	2822 ¹ / ₂	2823	13875	892	3117 ¹ / ₂	3859 ³ / ₄	18387	544	
Prága	483-484	1539	1538 ¹ / ₂	—	490	1697 ¹ / ₂	2103 ³ / ₄	—	—	
Budapest ..	2840-2845	90 ¹ / ₂	90 ¹ / ₂	—	—	—	12386	58962	—	
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913	—	—	1008	1249	5947 ¹ / ₂	—	
Bukarest ..	—	316 ¹ / ₂	317	1560	—	351	436	2077	—	
Varsó	—	58	58	—	—	645	7934	37737	—	
Bécs	2295-2300	7305	7305	—	23	8060	—	47512	—	
Berlin	3875-3880	12345	12344	—	3370	13632	1688	80275	—	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 316, Páris 1560, Budapest 351, Bécs 436, Prága 2077.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A jövő évi bérlet. Serényen és lázasan folyik a színház titkári irodájában a munka: A jövő évre biztosítja a közönség a helyeit. Csak a mély meghatottság hangján lehet megemlékezni arról, hogy a legszűkebb viszonyok között élők azok, akik legsietősebben jelentkeztek egy-egy hely bérletéért, mert tudatában vannak annak, hogy áldozatukkal megmenteni segítenek a kolozsvári magyar színház életfolytonosságát. A bérletárak olyan alacsonyan vannak megszabva, hogy senkinek sem jelent megterhelést egy-egy részlet megfizetése. Ime: **Premiére bérletben:** Páholy egész évre 12.960 lei (egy-egy részlet 1296 lei), I. r. zsöllye egész évre 4860 lei (egy-egy részlet 486 lei) II. r. zsöllye egész évre 4320 lei (egy-egy részlet 432 lei) I. r. támlásszék egész évre 3060 lei (egy-egy részlet 306 lei) II. r. támlásszék egész évre 2520 lei (egy-egy részlet 252 lei). A premierbérleten kívül A. B. és C. napi bérletek lesznek. A napi bérletek árai még olcsóbbak. Napi bérletben egy páholy egész évre 10.800 lei (egy-egy részlet 1080 lei) I. r. zsöllye egész évre 4050 lei (egy-egy részlet 405 lei) II. r. zsöllye egész évre 3600 lei (egy-egy részlet 360 lei) I. r. támlásszék egész évre 2550 lei (egy-egy részlet 255 lei) II. r. támlásszék egész évre 2100 lei (egy-egy részlet 210 lei). Megjegyezzük azt, hogy ezekben az árakban már az államnak járó minden adó is benne foglaltatik. A magyar színház igazgatósága ezeknek az áraknak 26%-át fizeti jegyadóban a pénzügyigazgatóságnak. Ez az óriási teher tehát nem a bérlő közönséget, hanem a színházat sújtja. Bérelni naponként lehet a titkári irodában délelőtt 9-től 1-ig és este 6-tól 8-ig. A régi bérlők helyeit e hó 10-ig tartja fenn a színház. A bérletes előadások az egész szezonban fél 9 órakor fognak kezdődni, éjjeli, délutáni, vagy délelőtti előadást a bérlők sohasem fognak kapni. A premiére-bérlők csakis Kolozsvárott még nem adott darabot, vagy érdekes vendégjátékokat, esetleg operákat fognak kapni. Reprizt nem tűz ki az igazgatóság premiére-bérletben. A napi bérlők egy darabot csak egyszer fognak kaphatni az évad folyamán.

Heti műsor

Péntek: Szomorúságának énekese. (Az évad utolsó előadása. Forgács Sándor bucsuförlépése. Sorozatszám 430)

Szombattól kezdődőleg: Szünet.

A Kadima-nyomda

csak izléses és szép nyomtatványt szállít

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos főrabbi: **Maré Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mai napig. Egyben felöleli az egykorú erdélyi zsidóság történelmét.

Rabbenu Jecheskel

Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:

Der Sohn des Moses Mautner

Regényes történet a bécsi zsidók életéből.

Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:

Urak és Emberek

(Két kötetben.) Regény a 18-19. század magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Könyvelő, ki a német nyelvet bírja és gépélni tud, alkalmazást kaphat. Ajánlatok „Azonnal” jelíggel.

Benősülnék bármily tisztelettel, lakással bíró jobb zsidó családba. 25-30 közötti szép, intelligens, szolid, középtermetű leányok, gyermektelen özvegy, önhibáján kívül elvált asszony válaszát kérem „Bo dog jövő” jelíggel kiadóra.

Jókarlan levő könyvtárt (lehetőleg kölcsönkönyvtárt) megvételre keresek. Cim a kiadóban.

Románul tudó ügyes gépirónó felvétetik napi 2 órai délutáni munkára. Argus, Str. Reg. Maria 36.

Kolozsi sósfürdő elsőrangú kóser konyha van. Mandula Izsákné vezetése mellett.

Szerény intelligens zsidó leány gyermekgondozást, vagy kóser háztartás vezetését vállalja. Cim a kiadóban. 2960

Egy szoba-konyhás lakás lehetőleg a központban kerestetik azonnalra. Cim a kiadóban.

Egy szépen butorozott nagy utcai parkettes szoba a belvárosban, fürdőszoba használattal egy, vagy két fiatal embernek, kosztal is, vagy üresen irodának kiadó azonnalra. Cim a kiadóban.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel**, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Különbejárati, féregmentes, szépen butorozott szoba belvárosban kiadó. Cim a kiadóban.

Elsőrendű orth. kóser házikoszt kapható Brassóban, Kórház-u. 18.

Eladó egy elsőrangú jömenetelési **vegyszerkereskedés** korszerűvel összekötve Clujon. — 250.000—300.000 lej kell az átvételhez. Cim a kiadóhivatalban.

Eredeti Thonet székek,

éttermi asztalok, üveg-neműek, tükrök, kandallók, bordók és konyhabutorok minden elfogadható áron eladók. Heltai-ucca 3 sz.

Különbejárati butorozott szoba azonnalra kiadó. Árpád-ut 16.

A város centrumához közel (villasorban), több mint egy holdas nemes gyümölcsfákkal levő gyümölcsös, villany és vízvezetékkel ellátva, jutányos áron eladó. Értekezni lehet Csemáthnál, Nagyszamos-ucca 12.

Géphimzést olcsón vállalkozok. Hézhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Tarbut abszoivens pótvizsgárat jutányosan előkészít. Érdeklődők címeteket a kiadóba leadni sziveskedjenek.

Barzel

fierarie vasüzlet

Cluj-Kolozsvár
P. M. Viteaz 13.

Telefon 10-43

borotva borotvaszappan borotvafelő szij borotvaecset „UNICUM” Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék önborotváló pengék acélárak felülmulthatatlanok Calea Victoriei 2. szám

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsősztmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkéi 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászregenyvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászregenyben és népbank r.-t. B.-hunyardon. **Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.** Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasút mellett.

Szováta fürdő a múlt évben megnyitotta s kintőn beavált **uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már

junius havában megnyit.

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Dicsősztmárton

Szerkesztőség, nivalat és nyo Cluj-Kolozsvár, S. L. Pop (Brassai-u.)

Telefon: Szerk. és kiadó 9-77

Es. N. Sz. — Egyes szám ára éváron és vidék Bukarestben is

1927 augusztus

Em

Verdun előtt nem ugyanannyi dun körül mind kezik: a föld, fel, a kérgeiktől bolt, mely felitt lók sóhaját és me nek, aki merésze nájának nevezi Verdun emlékezt lem és a történi művészet.

Akad pár sz akik a történelm beri tragikumát korrigálni. És ö tünnepeljék embe két, a békét, hog elhallgattassák az De a feledés emlékezés, a tört és Verdun polgár ellen, hogy franc ledjenek: feledjék

A konfliktus, jellemzetes darabj melyeket a törtéi vezünk: két erővonalaké, melyek futhatnak párhuz

A feledés és erővonaláról van vumról, melyek nálják sorsainkat sunkat és irányza

Talán nem tu tiki és társada emlékezés és fele vedélyei lobognak világunkat is ez a az emlékezők rend lkek, a tradíció világban mozgó akikkel szemben fanatikussai, akik egy új világ pill S bár nincs, nincs, aki ne f nagy, sorsdöntő válnak egymástól csak emlékezni a

Minden nem természeti erők p ből a csak feledő — s talán nem hogy megállapíts forradalmakon mi jutás a feledés szintéziséből áll

A korokat a t keresztül az emlé az különbözteti emlékeznek szere mit akarnak fele vedélyel.

A verduni tárgyi demonstrá korunk a vér és feledés erejével e inkább, ebben a emlékezni és eml hogy a történelm elvágódnak azok helyüket, foglal mérték a jelen v

Harc a reváns harc a feledés és